



2014-06-26

M2014/1605/Nm

Miljödepartementet

Havs- och vattenmyndigheten

Box 11 930

404 39 Göteborg

Havs
och Vatten
myndigheten

2014-07-02

Dnr 2524-14

Uppdrag om vattenanknuten recipientkontroll**Regeringens beslut**

Regeringen uppdrar åt Havs- och vattenmyndigheten att analysera och föreslå hur verksamhetsutövers egenkontroll av vattenrecipienter bättre kan samordnas med den regionala och nationella miljöövervakningen. Samordningen ska bidra till uppföljningen av de vattenanknutna miljö-kvalitetsmålen, och rapporteringen enligt relevanta EU-direktiv och internationell rapportering.

Bakgrund

Krav på recipientkontroll och miljöövervakning

Undersökningar av ytvatten bedrivs bl.a. för att kontrollera att olika verksamheter följer miljöbalkens bestämmelser. Verksamhetsutövare ska genom den s.k. egenkontrollen (26 kap. 19 § miljöbalken) själva undersöka eller på annat sätt hålla sig underrättade om verksamhetens påverkan på miljön.

En central förutsättning för recipientkontrollen är de krav som finns i miljöbalken. Kraven på Sverige att till EU rapportera om sötvatten, grundvatten, kustvatten och i havet grundas på direktiv såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (havsmiljödirektivet). Sverige har även en skyldighet att rapportera status enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Dessa direktiv kräver förändrad och utökad övervakning i förhållande till dagens miljöövervakning.

Utöver de EU-rättsliga kraven har Sverige även åtaganden att rapportera statusen för hotade arter och habitat samt övriga indikatorer t.ex. inom övergödning till de regionala havsmiljökonventionerna Helcom (Konventionen för skydd av Östersjöns marina miljö) och Oskar (Konventionen för skydd av Nordostatlanten).

Miljöövervakningen är även viktig för uppföljningen av de vattenanknutna miljö kvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Ett rikt växt- och djurliv* och *Giftfri miljö*.

Miljöbalkens försiktighetsprincip (2 kap. 3 § miljöbalken) innebär att det är den som orsakar eller riskerar att orsaka en miljöstörning som ska bekosta de förebyggande eller avhjälpande åtgärderna. Skyldigheten gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt (2 kap. 7 § miljöbalken). I avvägningen ska nyttan av åtgärden jämföras med kostnaden. Den som påverkar miljön är därmed skyldig att undersöka eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens påverkan på miljön. Det kan exempelvis gälla vilken påverkan företagets avloppsvatten eller vattenuttag har på ytvatten och grundvatten. Därmed skapar företrädare för de olika verksamheterna värdefulla övervakningsdata som skulle kunna användas för rapportering nationellt, inom EU och internationellt. För att övervakningen av våra vatten och hav ska bli kostnadseffektiv behöver resultaten från flera olika sorters övervakning kunna användas. Det är viktigt att de stora resurser som finns i form av exempelvis recipientkontroll används så effektivt som möjligt och att resultaten kan jämföras i olika sammanhang för att bl.a. följa upp vidtagna åtgärder.

Relaterad utveckling av miljöövervakning och utredningar

Programmen för miljöövervakning revideras med jämna mellanrum. Havs- och vattenmyndigheten reviderar under 2014 programmet för miljöövervakning av sötvatten och tar fram ett nationellt övervakningsprogram i enlighet med kraven i havsmiljödirektivet. Myndigheten har tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet även tagit fram en rapport om representativiteten av den kontrollerande miljöövervakningen (rapport 2013:9). I årsrapporten för 2013 belyser även myndigheten arbetet med miljöövervakning på olika sätt.

Statskontorets rapport "Miljöövervakning – kartläggning och analys" (rapport 2012:12) och Vattenmyndigheternas förslag till en strategi "Anpassning av övervakning till ramdirektivet för vatten" är relevanta underlagsrapporter.

Närmare om uppdraget

I uppdraget ingår att föreslå standardiserade parametrar och metoder för recipientkontroll samt hur data från denna ska kunna bli tillgängliga för miljöövervakningen, inklusive uppföljningen av de vattenanknutna

miljökvalitetsmålen för rapportering enligt de EU-rättsliga kraven och för internationell rapportering. I uppdraget ingår att utreda om även de verksamhetsutövare som i dag inte omfattas av recipientkontrollen bör omfattas samt konsekvenserna av detta.

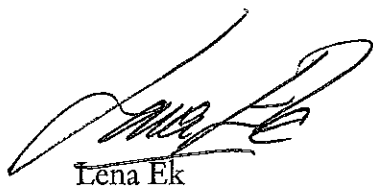
Den miljöövervakning som krävs enligt rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (artikel 6) kan också vara angelägen att samordna med övervakningen inom ramdirektivet för vatten.

Om författningar föreslås ändras ska redovisningen innehålla fullständiga författningsförslag.

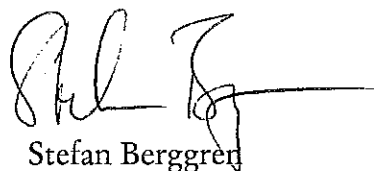
Hav- och vattenmyndigheten ska utföra uppdraget i nära samarbete med Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning, Statens jordbruksverk och Skogsstyrelsen. Vattenmyndigheterna och Livsmedelsverket ska ges tillfälle att yttra sig.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast 31 mars 2015.

På regeringens vägnar



Lena Ek



Stefan Berggren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Landsbygdsdepartementet/ELT
Näringsdepartementet/FIN/NOS
De länsstyrelser som är vattenmyndigheter
Livsmedelsverket
Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen
Statens jordbruksverk
Stockholms universitet Östersjöcentrum
Sveriges Lantbruksuniversitet
Sveriges geologiska undersökning